

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 300.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 31.

Šibenik, 5. kolovoza 1922.

God. II.

PROPAST ŠIBENIKA.

Šibenik je ovih dana doživio novo razočaranje, oćutio u svom narodnom ponosu novo poniženje, ne manje nego Split. Zla kob prati ova dva susjedna grada u njihovim najvitalnijim interesima. Željeznička mađarska politika, vječna protivnica napretka Dalmacije, koja nije nikad dala, da se ova pokrajina po kopnu spoji s Evropom, rekao bih kao da i u našoj narodnoj državi, nastavlja svojim planovima. Odgođena je ponovno gradnja Unske željeznice ili, ispravnije rečeno, ova spada, po članku 3. ugovora o američkom zajmu, među željezničke radnje koje su ostavljene po volji Vladi, što znači, da se ne će za sada graditi.

Od investicije izvanjskog „zlatnog“ zajma Šibenik ne će imati nikakve koristi, jer se ne će udovoljiti njegovoj najprečjoj potrebi, da ga se naime spoji, zajedno sa Splitom, željeznicom sa njegovim zaledem. Ovaj zaključak je propast Šibenika, njegova ekonomska smrt.

U našem listu bilo je već prošle godine govora, u više navrata, o prijeko potrebi, da se Šibenik ekonomski, trgovački podigne, jer vidljivo svagđano nazaduje. Grad, koji ima tako lijepih uslova za trgovački, pomorski razvitak sretno budućnosti, mora biti željeznički spojena ostalom državom. To je „conditio sine qua non“.

Bilo je i sirenskih glasa i praznih obećanja sa strane vlade i njezinih obožavatelja, da će se čim prije pristupiti ovoj radnji. Prigodom raspisa unutarnjeg investicionog zajma vlastodršci su naglasivali, kako zajmom treba primaknuti sredstava i za gradnju Unske željeznice. Zajam je bio zaključen, a o željeznici ni spomena.

U rujnu prošle godine dr. Trumbić upozorio je javnost, da vlada ne misli na gradnju, jer da je sve obustavila, a i sami materijal raznijela drugamo. Slijedili su dementi, dapače i napadaji na dra Trumbića, kao da je on zlonamjerno govorio iz nekog neprijateljstva prema državi. Nego sadašnjost dokazala je, da je dr. Trumbić govorio istinu i da za sadašnje vlade ne će nikad doći do ove gradnje.

Zato kad je bio natrag nekoliko dana u Šibeniku dr. Smodlaka, te nam donio veselu vijest, da je pitanje željeznice riješeno; da nema o tome već nikakve dvojbe, mi smo, otvoreno priznajemo, primili to s nekim nepovjerenjem, nekom skepsom ne prama dru Smodlaku, koji je povjerovao laskavim obećanjima, već jer smo bili uvjereni da sadašnja vlada to ne će učiniti.

Pri svim najvećim državnim pitanjima koja je sadašnja reakcionarna vlada riješila, nije imala nikad pred očima interese državne cjeline, već su uvijek vodile najodlučniju riječ personalni i lokalni a nadasve stranački interesi. Pa kako da i u željezničkom pitanju

Dalmacije ne pritegnu interesi ne državni, već jednog ili drugog ministra, jedne ili druge stranačke grupacije? — Kad bi drukčije bilo pod sadašnjim režimom, to bi bilo pravo čudo, ali bi istodobno bilo i utješljiv znak, da krećemo boljemu. Nažalost to se nije dogodilo u ovom slučaju.

Opća je želja, da se gradi Unska željeznica. U tome su složne sve stranke, svi službeni krugovi, od predsjednika vlade do posljednjeg željezničkog zvaničnika. Svi su tome složni, da je brza izgradnja ove pruge jedna od najvećih i najprečjih potreba. Ovo tvrdi dr. Smodlaka u „Novo Doba“ od srijede, te on ne sumnja o iskrenosti ovih izjava naših odlučujućih državnih krugova, ali priznaje, da izjave i obećanja, iza tolikih razočaranja, ne vrijede.

Istina, da prvi dio uglavljeno američkog zajma nije dostatan za sve željezničke potrebe, ali Unska ja najnužnija ne samo za Split i Šibenik,

već i za cijelu državu. Ako je predviđena pruga Beograd—Kotor kao željeznica, koja se mora odmah započeti i za koju je predviđeno 8 i po mil. dolara, nije manje važna za državu i Dalmaciju Unska, za koju će se potrošiti daleko manje.

Ovo je za Šibenik pao i za cijelu Dalmaciju goruće pitanje, koje ne tipi odgađanja. Mi ćemo ekonomski potpuno propasti ne dovrši li se ova gradnja.

Sada je čas najžalovije akcije svih, koji ljube ovaj grad, a i ovu državu. Svaki, koji doprinese i najmanji kamčičak ostvarenju najpreče potrebe ovoga grada, bit će zaslužan za narod a spasti će grad od ekonomske propasti.

Neka naša javnost ne smetne s dnevnog reda ovo pitanje, koje interesira cijelu Dalmaciju. Naši narodni poslanici moraju se najodrešitije zauzeti kod vlade, da prva investicija američkog zajma bude za Unsku željeznicu. Država mora izvršiti svoju dužnost prema Šibeniku i Splitu.

Vitezovi razbijači.

Pristranost državnih vlasti. — Krvavi izgredi.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

SPLIT, 4. kolovoza.

Split je ovih dana bio opet pozorištem razbojničkih napadaja poznatih splitskih bandita. U četvrtak su ujutro očekivali na željezničkoj stanici sinjske Orlove i Orlice, da ih napadnu i spriče da prosljude svoj put na velebrni Orlovski tabor u Brnu. Međutim toga dana oni ne dođoše. Istoga dana obdržavala se u Splitu skupština Zadrugnog Saveza na koju između ostalih dođoše iz Sinja i poznati narodni radnici o. Mijo Kotaraš te nar. poslanik M. Milanović. Fašisti su na njima iskalili bijes i jed, te u velikom broju divljački ih napali. Policija se čisto pasivno držala, dapače nekako napadno štittila fašiste. Napadnuti su zato bili prisiljeni, da se sami brane i obrane što im je i uspjelo, na veliku žalost fašista i komandanta policije Čurkovića. Čitav su taj napadaj promatrali engleski i francuski novinari, koji su uprāv to jutro prispjeli u grad. To im je bio prvi utisak. Zgrazilo su se nad tim divljaštvom, ali osobito nad tim njima čudnim pasivnim držanjem vlasti, koja to nije htjela sprječiti. Izjavili su, da je to pojava o kojoj će u svojoj štampi pisati. Popodne je pošla deputacija predvođena od nar. poslanika dr. Duličića i M. Milanovića kr. namjesniku g. Metličiću, izvjestila ga o napadajima i najoštrije prosvjedovala tražeći da se krivci kazne i jednom stane na kraj tome teroru. Suvise su ga upozorili na izletnike iz Sinja, koji su imali doći dan kasnije i zahtjevali garancije, da se napadaji ne će ponoviti. G. namjesnik je sve obećao, ali je to obećanje bilo ludom rođovanje. dok se zna, da su fašiste or-

ganizirani, financirani i šticeeni od ministarstva policije, vojništva i redarstva protiv togožnjih „protudržavnih“ (ili ispravnije proturežimskih) elemenata.

U petak u jutro došli su Orli i Orlice iz Sinja. Bili su dočekani od nekoliko svojih prijatelja iz Splita. Nijesu još prošli ni kavanu kraj kolodvora, kad iz nje provališe fašisti i ti div-junaci, vitezovi-razbijači, divljački napadoše na goloruke Orlice. Prisutni istomišljenici sinjskih gostiju vidjevši, da se redari opet drže pasivno, i ako bijahu u malom broju, odlučno su istupili na obranu sinjskih Orlica. Uspjelo im je, da ih obrane, ali su sami bili žrtvom mnogobrojne fašističke razbojničke bande. Junački se braneci dali su napadačima, istina nekoliko rukopipateljnih lekcija, ali su neki od njih bili ranjeni među kojima teže radnik Listeš, a lakše upravitelj „Jadrana“ Frano Banić i tajnik „Jug. strukov. saveza“ J. Cimaš. Malo zatim bio je divljački napadnut i g. Stjepan Vuković, općinski blagajnik iz Sinja, koji se tu slučajno našao. Napadoše ga na samo u masi, oboriše na zemlju i zadadoše mu više težih ozleda. Iza toga opet trideset razbijača navalise na samog župnika Lišana fra Pavla Silova, ali se ne usudiše niti taknuti ga, jer im se junački opri.

Izletnici su poslije podne parobrodom imali prosljediti preko Bakra za Brno. Fašisti su opet zaprijetili, da će to sprječiti, no vlasti su se ipak konačno makle i osigurale miran polazak izletnika. Najbolji znak, kađ bi htjelo, kako bi to mogle uvijek učiti.

ni. Fašisti se zadovoljiše time, što stadoše s obale i iz ladica dobacivati izletnicima tako pogrdne riječi, koje mogu da izvaljuju samo djeca ulice, bez ikakva domaćeg odgoja i morala.

Ne znamo, kakav će dojam o Splitu ponijeti sa sobom stranci i ugledni strani novinari, koji su bili na parobrodu, a istom kako će sve ovo djelovati na predstavnike i zastupnike evropskih i američkih država u Brnu, kad se bude govorilo o našim prihl-kama, kao i o ličnoj slobodi, koja kod nas vlada.

Jedna kulturna stečevina.

Kad se pri otvoru prošle školske godine raspravljalo i radilo, kamo da se smjesti preparandij iz Arbanasa, naš je list iznio sve razloge, koji idu u prilog, da Šibenik dobije ovu školu. Međutim lani se otvorio privremeno preparandij u Dubrovniku. No eto sada radošću možemo pozdraviti, da je Ministarstvo Prosvjete uvidjevši po-dednost i opravdanost zahtjeva i uslova Šibenika i njegove okolice definitivno odredilo, da se novom školskom godinom premjesti preparandij u naš grad. Uz realnu gimnaziju, veliku gimnaziju i žensku građansku školu Šibenik dobiva četvrtu srednju školu, što je uistinu prava kulturna tečevina. Ovim se omogućuje tolikoj našoj mladeži obojeg spola i iz grada i sa sela, da se posveti plemenitom zvanju narodnog učitelja. Šibenik, prirodno središte sjeverne Dalmacije postat će i kulturno sjedište, gdje će moći sva njegova proštrana okolica i primorje po volji da izabere smjer nauke i izobrazbe, koji joj se najvećma sviđa. Ovo je pučanstvo po prirodi nadareno i voljno nauka, pa će bez sumnje preparandij u Šibeniku davati državi svake godine dobar broj spremnih i čestitih radnika na narodnom polju.

Naš susjed još prošle godine preotvorio je preparandij u Arbanasima te pomoću propagande hoće da iz naše bliže okolice dohvi što više djece i tako je iznarodio. Šibenski preparandij mora da to onemogućiti fe olakoti osobito mladeži zadarske okolice, koja po tradiciji i po prirodi gravitira prema Zadru, izobrazbu i poħadanje škole u Šibeniku.

Ovom zgodom ne će biti suvišnim opaziti, da nije samo dovoljno otvarati škole, već treba poraditi, da mladež bude namještena kod osoba i obitelji, gdje će primati zdravi moralni odgoj i biti čuvana od ulice. Mnogi su mladići iz treće okupirane zone prošle godine morali zapustiti svoje nauke, jer-nijesu imali novčanih sredstava, da se uzdrže, a kod privatnih kuća bili su preteran zahtjevi. Ovomu treba da pozvani faktori i svi ljubitelji i prijatelji mladeži osobitu brigu i akciju posvete, da koliko za gimnazijalce: toliko sada za preparandiste olakote školovanje u našem gradu bilo osnivanjem kakve učeničke menze bilo otvaranjem konvikta ili drugim načinom.

Šibenik treba da pokaže, kako zna visoko cijeniti i ovu novu kulturnu tečevinu, koju eto zaslužno dobiva.

Protiv državnog zajma.

(Govor nar. poslanika dra Ante Dulibića, izrečen u Narodnoj Skupštini 20. jula 1922. godine).

Gospodo, dolar notira danas preko 80 dinara. Kada se razglasilo, da imamo više ponuda za zajam, dinar se počeo popravljati i mislilo se, da će se zbilja i popraviti, ali je to bilo samo časovito. Kad su stigli glasovi, da smo mi ugovor i zaključili, onda je dinar počeo ponovno da pada, a nastavio je da pada i dalje, kad je već bilo poznato, da će i u Skupštini biti primljen. Kad uzmete u obzir s jedne strane zaključenje zajma, pa zatim da je ove godine dosta dobra žetva i dosta obilna, bar prema vijestima koje stižu, dalje da u zadnja dva tri mjeseca ne može se navesti ni jedan događaj ni politički ni ekonomski, koji bi opravdavao kakvo uznemirenje ili nepovjerenje, onda ovaj fakat pada dinara mora da svima otvori oči i pokaže teške posljedice ovog zajma. Ako ovaj dokaz ne vrijedi, mislim, da niti najbolji argumenti ne bi ništa mogli pomoći.

Padanje dinara.

Lani je ova Narodna Skupština stvorila jedan zakon o zajmu od 500 milijuna zlatnih franaka, i vi se sjećate, da proti tome zakonu gotovo nije ni bilo nikakve oporbe. (Jedan glas: Nisu zlatni franci). Jesu. Pa ni opozicija, koja je glasala protiv toga zakona, nije opet što se tiče sadržaja toga zakona tako oponirala, da bi se moglo reći, da je zbilja bila uvjerenja da taj zakon nije dobar. A zašto je Narodna Skupština onakav predlog za zajam prihvatila? Prihvatila je zato, jer smo svi bili uvjerenja, da ćemo tim zajmom popraviti naš dinar i naš saobraćaj. Ali prvi cilj naš, koji smo htjeli tim zajmom da postignemo, bio je popravlak naše valute, popravka našeg finansijskog stanja. Od ovoga zajma, gospodo, neće se ništa jedna para uložiti za popravku našega dinara, za smanjenje naših novčanica, za podignuće našega kredita, za pojačanje podloge Narodne Banke. Novac će biti utrošen dijelom na gradnje u zemlji, a dijelom za nabavku materijala na strani. (Ministar financija dr. K. Kumanudi: To ne mora). To je čisto i bistro u zakonu rečeno, da moramo da kupimo u zemlji, koja daje novac, makar tamo bio materijal za 4 % skuplji nego u drugim zemljama. (Ministar financija dr. K. Kumanudi: Ne moramo ništa da kupimo). Mi moramo da kupimo, ako nemamo dotični materijal u zemlji, ako nemamo sve ono, što nam treba za gradnju. Mi to dakle moramo da kupimo i uz cijenu veću od 5 % nego u drugim zemljama.

Dakle o popravci naše valute i kredita, po mom dubokom uvjerenju, ne može biti govora, da ćemo to postići na osnovi ovoga zajma. Mi stvaramo ovim zajmom jedan faktor, koji je zaniman na to, da naš dinar pada, a to su zajmodavci. Ovaj faktor mora da troši ovdje u našoj zemlji za gradnje najveći dio novca, što nam dava u zajam, i ja mislim, da jedan čovjek, koji unosi sa strane američki novac, mora da teži za tim, da sa tim novcem kupi što je moguće više naših dinara, a ne manje. To je jedno.

Vlada protiv popravka dinara.

Drugo je, što će ovaj novac doći u našu državu, može se reći, kaplju po kaplju, jer će tamo u Americi zajmodavci voditi posebne račune i između tih računa bit će jedan za troškove, koji se, imaju obaviti u našoj državi, i prema tome, kako će naša vlada tražiti sume potrebne, tako će

oni doznačiti preko Narodne Banke ono, što treba za izvršenje radova.

Mi smo stavljeni kao država, — i naša se vlada stavlja također u jako težak položaj. Zašto? Zato, što ovim zajmom i naša vlada mora da nastoji, da se dinar ne popravi. To je jedan paradoks, ali je tako. Očito morate nastojati da dinar pada, inače će nama zajam biti od velike štete. (Ministar financija dr. K. Kumanudi: To važi za svaki zajam!). Ovo važi za ovaj zajam u današnjim finansijskim prilikama, o kojima izvještaj Finansijskog Odbora kaže, da su podesne, da sada sklopimo zajam, (Ministar financija dr. K. Kumanudi: Ja mislim, da u finansijskom odboru nije niko to kazao).

Molim samo, da se ne udaljimo od predmeta. Kazao sam u finansijskom odboru, da moramo moliti Boga, da se naš dinar ne popravi i da smo stavljeni upravo u tu situaciju. Uzmimo, da se prvi dio zajma od 25 miliona dolara ostvari. Od toga zajma određeno je već, u što će se utrošiti i između ostaloga određena je jedna suma od 1,000,000 dolara za nabavku pragova. Jedan milion dolara to znači, prema današnjem tečaju 83,000,000 dinara. Sad stavimo, da bi se dinar ovim zajmom popravio tako, da dođe na ono što je dinar bio nazad 10 mjeseci, pa da dolar vrijedi 40 dinara, onda mjesto 83,000,000 dinara što bi g. ministar saobraćaja imao dobiti za milion dolara, dobio bi samo polovinu, te ne bi mogao ni polovicu poslova izvršiti. Ja sam znao, da će biti prigovora: e, onda će dinar vrijediti više. To je u teoriji istina, ali u praksi nije. Gospodarski opći život ne ide onim tempom, kao što ide prometni život na burzi. I pošto mi sve izdatke za popravku saobraćaja moramo učiniti odmah, sigurno nadnice radnika neće odmah pasti na polovicu i tako isto ni sve ono, što treba za hranu, odijelo itd. Gospodarski život ide jako sporo i neka bi se naš dinar i popravio, treba ipak da proteče dosta vremena, pa da se to osjeti i na našem unutrašnjem tržištu.

Nemoć Narodne Banke.

Kazao sam, da se ni jedna para ovoga zajma ne će utrošiti na poboljšanje naše valute i našeg kredita; da se ni jedna para ne će uložiti na pojačanje podloge Narodne Banke. Govorilo se mnogo o uzrocnika pada našega dinara. Između ostalih uzroka tome je po mom mišljenju najglavniji taj, što naša Narodna Banka, naš emisioni zavod, ne može da vrši onu funkciju, koju u cijelom svijetu i u svima drugim državama vrše emisione banke. Emisiona ili državna banka to je svugdje zavod, koji reguliše finansijski promet; dominira finansijski položaj, zavod koji se bori da brani svoj novac. Čim emisiona ili državna banka ne može da vrši tu ulogu, ona je bez vrijednosti. Pa može li naša emisiona, naša Narodna Banka tu ulogu da vrši? Šta ona može da uradi sa svojim akcijskim kapitalom od samih 15-16 miliona dinara, kako će da se bori i da preduzima kontraakciju protiv spekulacije sa dinarom? Ona ne može da uradi ništa, ona je sasvim nemoćna. Jedna banka sa kapitalom od 15-16 miliona dinara kako će da se bori sa drugim privatnim bankama, koje imaju akcijski kapital po 2, 3, 4 pa i 10 puta veći? Kad sam ja prošle godine bio za jedan inostrani zajam, bio sam zato stoga, jer bi se njime ojačala

naša Narodna Banka, popravila bi se naša valuta i podigao naš kredit.

Društvo bez kapitala.

Dopustite mi, gospodo, da sada pređem na ocjenu ovoga ugovora. Bit će potrebno, da se najprije osvrnem na njegovu formalnu stranu. Mi smo čuli sada od g. ministra financija, da imamo posla samo sa jednim ugovaračem, a ne sa dva ni sa tri, dakle samo sd jednim pravim licem. Ako to stoji, onda ja kao pravnik nikako ne mogu da razumijem, zašto se ovdje stvaraju dva ugovora, i to dva ugovora i formalno i pravno sasvim nezavisna jedan od drugoga. Prvi je ugovor zaključen ovako: s jedne strane je vlada, a na drugoj je strani Društvo za gradnje željeznica i pristaništa u Jugoslaviji, društvo, koje postoji u Gernezeju i za koje se kaže, da je akcionarsko društvo sa ograničenom odgovornošću, ja sam u finansijskom odboru molio, da nam g. ministar predstavi ovo društvo, da nam kaže kakvo je to društvo, kad je osnovano, koji mu je akcionerski kapital, koje su mu rezerve itd. Na to sam dobio odgovor, da to društvo nema svoga kapitala! Kad je tako, onda ja pitam: pošto je ovo glavno društvo s kojim mi sklapamo najglavniji ugovor i pošto ono ima da nam sagradi željeznice, da nam pribavi svih 100 miliona dolara, čime nam to društvo jamči, da će svoje obveze ispuniti? Mi zaključujemo ugovor s jednim društvom, dakle s jednim juridičkim licem, a takva društva jamče samo sa onom imovinom, koju posjeduju, a ne jamče sa imovinom svojih članova. Dakle, ako ovo društvo nema svoje imovine, onda kako nam ono može jamčiti, da će pravilno izvršiti gradnju željeznica, da će nam nadknaditi eventualne štete, i da će nam zajam ostvariti? Po ovom prvom ugovoru u čl. 8 daje se društvu pravo, da mjesto sebe stavi zamjenu od više finansijskih zavoda, na koje pristane vlada, a koji će preduzeti, da izvrše ostvarenje cjelokupnog zajma ili jednog dijela istog.

Jesu li Bler et komp. jedna banka?

Dakle dobro, to u svim ugovorima ima, da jedan ugovaratelj sebi pridržaje pravo, da ustupa svoja prava i dužnosti drugome, pa tako je i ovdje. Sad što treba, e da takav ustup pravovaljano nastane? Treba da postoji jedan poseban ugovor između ovoga

Rad poslanika Pučke Stranke.

Za uređenje saobraćaja na prugama Šibenik-Split-Knin te Split-Sinj. Za vrijeme rasprave o proračunu ministarstva saobraćaja prikazao je poslanik M. Milanović važnost ovih pruga i dezolatno stanje, u kojem se one nalaze. Saobraćaj je na njima mnogo gori nego li je bio za vrijeme rata i prevrata. Prije su svaki dan općili vlakovi dva puta dnevno, a sad samo tri puta sedmično. Vagoni i lokomotive nijesu skoro za uporabu. Tražio je, da se ove pruge što prije uredi i nabave potrebite lokomotive. Dalje je govorio, kako je u Dalmaciji loše stanje radi ponajmanjka cesta i puteva. Vlada se izgovara, da tobože nema novca za ovako potrebne i korisne stvari, dok ih ima na pretek za fašiste, koje onda šalje u Zagreb, Suboticu, Ljubljanu, da tamo pogrdju dalmatinsko ime, zbog česa se dalmatinski setjaj mora stiditi.

Protiv prevelikih poreza u Dalmaciji. Poslanik Jugoslavenskog kluba dr. Dulibić intervenirao je kod ministarstva financija radi prekomjernog opterećivanja i utjerivanja poreza u Dalmaciji. Sa svih se strana tuže na ne-

prvoga društva za gradnje željeznica i pristaništa i onoga novoga lica, koje će doći mjesto njega. Ali mi nemamo toga ugovora, koji bi vezivao ovo prvo društvo i prvi ugovor sa drugim pravim licem i drugim ugovorom, mi te veze nemamo. Vlada jednostavno zaključuje jedan sasma poseban ugovor sa društvom Bler et komp., koje se naziva, da je „društvo osnovano i postojeće na temelju zakona Sjedinjenih Država“. Neovisno od prvoga ugovora formalno i stvarno zaključuje se dakle ovaj drugi, koji se odnosi na zajam od 25 miliona dolara. Ovo ima svoje posljedice glede odgovornosti: prvi naš ugovaratelj nama više ne odgovara za ovaj zajam od 25 miliona dolara; tu se izbjegava odgovornost. Sada imamo dakle dva ugovaratelja, a ne samo jednoga. Ugovaratelj u ovom drugom ugovoru je, kako je rečeno, Bler et komp., društvo osnovano na temelju zakona Sjedinjenih Država u New-Yorku i ovo se društvo zove tijekom ugovora: „Bankari“.

Potrebno je znati, koje je to društvo, to novo juridično lice, koji mu je kapital, koje su mu rezerve. Na odnosni upit dobio sam odgovor, da je Bler et comp. jedno uzgledno društvo, koje je sklopilo raznih zajmova i sa drugim državama. Ja sam imao u rukama nekakav popis tih zajmova, što je Bler et comp. namaknuo drugim državama, ali sam vidio, da je tu bilo rečeno, da su uz Blera i druge banke. (Jedan glas: Kao kod svakoga zajma). Jest, g. ministre, zato sam želio da znam s kim imamo posla, jer kod prvoga društva imamo posla sa licem, koje nema nikakvog kapitala, pa bi trebale znati, kakvo je ovo drugo društvo. Ako iza njega i stoje neke banke, ove banke nisu u ugovoru, i ne preuzimaju nikakve obveze prema nama. O društvu Bler et comp. kaže se u ugovoru, da je to „Društvo osnovano po zakonima Sjedinjenih Država“. I društva za sportove postoje po zakonima jedne države. Pitao sam da li je to jedna banka. Ako jest, želio bih znati, kad je osnovana i koliki joj je dionički kapital, koji ugled uložiti itd. i zašto se nije Bler et comp. legitimirao kao jedna banka. U Udruženim državama Amerike znadu vrlo dobro, što je društvo, a što je banka.

(Nastavit će se.)

milo oporezovanje, koje prekoračuje svaku granicu. Nekim seljacima udarene je porez od preko 100.000 K. Nezadovoljstvo je općenito, te je radi toga tražio, da se ovo pitanje uredi i da se utoci riješavaju po zakonu, a ne da se provodi ovakovo guljenje i pljačkanje naroda. Ministar financija je izjavio, da je on prihvatio sve mjere da se ustanovi, da li perzorne vlasti u Dalmaciji vrše svoju dužnost, te da će u tom pogledu prihvatiti sve odredbe, da se vrši zakon pravednosti u svakom pogledu.

Ispušenje imotskog i drinovackog polja. Poslanici Jugoslavenskog kluba Rebac, Puljić i Milanović intervenirali su kod ministarstva financija, poljoprivrede i voda, da se nastave radovi oko ispušivanja imotskog i drinovackog polja. Ministar financija i ministar poljoprivrede i voda izjavili su sporazumno, da će u tu svrhu odrediti četiri milijuna kruna.

Za regulaciju naših polja govorio je narodni poslanik Mate Milanović u proračunskoj debati te tražio uređenje sinjskog, imotskog, kninskog polja, te onog u dolini Neretve. Zatim je kritikovao, što je vlada iz parti-zanskih razloga dala podjeljsku školu Kninu, premda je prvotno bila određena za Sinj, o čemu je čak dobio odluku ministarstva poljoprivrede.

BEČKI MEDJUNARODNI VELESAJAM

(Wiener Internationale Messe) 10.-18. septembra 1922.

Povoljna kupovna prilika za trgovce Jugoslavije.

Zadnje novosti tehničke, odjevne, luksusne, galanterijske, igračke i papirne industrije. - Velevašar poslovničkih potreština. - Gradjevni velesajam sa najmodernijim projektima za industrijske i stambene gradnje.

Sva razjašnjenja daje

Wiener Messe A. G., Wien III., Messepalast

kao i počasno zastupstvo u:

Gravosa-Dubrovniku: Agentura Tršćanskog Lloydja
Splitu: g. Josip Karaman.

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvkera.

tvorbu svaku izradbu po okal. Iliječičkom proplom
Primaju se popravci.

SIR

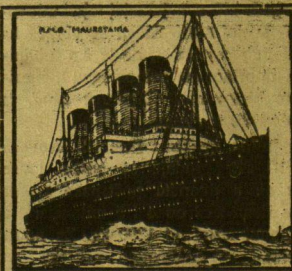
Trapistski i e kakvoće

u svakoj količini razaslije poštom i željeznicom uz umjerenu dnevnu cijenu mljekarna i sirarna

J. HERMAN

KONČANICA (Slavonija)

Na zahtjev šaljem pokusnu pošliku od 10 kg. (19-12 hljebova) pakovano u drvenom sandučiću.

GUNARD LINE

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

JUGOSLAVENSKA BANNA D. D.
ZAGREB

Otprema putnika iz
Cherbourg ili Hamburga
najbrzim ladjama na svijetu za
5 1/2 dana.

Za sve daljne upute izvolite se obratiti
na našu agenciju u Šibeniku:

Zastupnik g. Josip Jadronja ili
Cunard Line, Zagreb, Cesta B. 33.

Naslov za brzojave: Cunard Zagreb.

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK (HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno ureden i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pišaće strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Otprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

PAPIRNICI

BRGO RADIĆ

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potreština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, miomirisnih sapuna, praška za zube i slično, te raznih igrački za djecu.

Cijene umjerene!

Prodava se

u Šibeniku na lijepom otvorenom položaju, u gradu, podobno

gradjevno tlo

3500 m² za bilo koje poduzeće i radnju, sa

tri zgrade te kompletnim namještajem moderne racione svijeća.

Reflektanti radi potanjih informacija neka se obrate Upravi lista.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Strazi“!

„Miris“ tvornica sapuna i sveća d. d. na Sušaku

proizvadj a razne vrste

prvorazrednog peračeg

sapuna te mirisavog i

brijačeg uz najpovoljnije

cijene.

Glavni zastupnik za sjevernu Dalmaciju

Edmund Weissenberger

ŠIBENIK.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122
I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzovjavni naslov: Gospobanka
Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Karlovcu te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama K. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške, na tekući račun i na knjižice: te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.